

En «elverumsing» som falt i den spanske borgerkrigen.

Side 3

Fredede byggverk og kulturminner i Hedmark.

Foto:
Kaare Strandli/
Anno Domkirkeodden

Prøysenstua er den tidligere husmanns-plassen Prøysen til gården Hjelmstad, ved Præstvegen i Ringsaker. Den er kjent som et kunstnerhjem ettersom forfatteren og visekunstneren Alf Prøysen bodde her i årene 1914-1939.

Prøysenstua ble fredet i 2018.

Side 12

Nylig oppdaterte Datatilsynet sine retningslinjer for slektsforskning.

Slektsgranskning er en svært populær hobby i Norge, men det er viktig at du setter deg inn i hvilke regler som gjelder for behandling av personopplysninger før du går i gang.

Side 4

EN HEDMARKING

Simon Sjølie (1865-1938)

Simon ble født i Rendalen. Han var som ung «ofte sykelig», og oppholdt seg tidvis i Tyskland for helse skyld. Han beskrives også som en «belest og bereist mann. Det var neppe det land i Europa han ikke hadde besøkt i yngre dager»

Side 10

ÅRSMØTE

Lørdag 16. mars
kl. 11:00

Grindalsvegen 14, Elverum

mer informasjon
på side 9

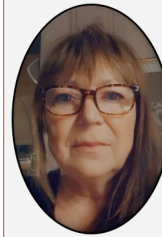
Flere historiske aviser fra Sverige er nå tilgjengelige på nett

Side 11

INNHold

Innhold/ Redaktør	2
En «elverumsing» som falt i den Spanske borgerkrigen	3
Slektsgranskning - hvilke regler gjelder	4
Faredager, hva var det?	7
Møtekalender/Aktiviteter/Info	8
En Hedmarking	10
Historiske svenske aviser nå tilgjengelig på nett	11
Fredede bygg og kulturminner i Hedmark	12
Informasjon fra laget	14
Kontaktinformasjon	15
Et familiebilde	16

REDAKTØR

**Redaktør for
SlektsNytt
Kari Bruvold**

red@he.slektogdata.no

I skrivende stund drypper det av taket og fuglene har begynt med sine vårlyder. Det er en fantastisk tid vi går i møte.

Dagene blir lengre og jeg får mer energi til å gyve løs på noen slektsnøtter.

Har du en slektsnøtt du sliter med har vi lokalgrupper både i Løten, Ringsaker og i Trysil. Der kan du bare stikke innom hvis du trenger hjelp. Informasjon om tid og sted finner du inne i bladet. Trenger du hjelp men ikke mulighet til å komme på møtene våre, kan du sende oss en e-post.

Kontakt informasjon for hvert lokallag finner du bakerst i bladet.

Red.

Jeg vil gjerne høre fra deg

Har du en slektshistorie, et familiebilde eller en gjenstand du har lyst til å dele med oss.
(det må ikke være fra Hedmark)
Eller har du en kommentar eller andre ideer til bladet?

Send en epost til redaktør.

En «elverumsing» som falt i den spanske borgerkrigen.

Skrevet av Magnus Løken

Julius Leonhard Eggen var født i Elverum 21. januar 1912. I kirkeboka er foreldrene oppført som Johan Juliussen Eggen og Sigrun Sigvartsdatter, med bosted Hovindhagen i Hernes. I boka «Ætta fra østre Elverum» har mora navnet Signe Svendungsen og kommer fra Steinvik i Stor-Elvdal. I 1912 emigrerte familien til Fargo i Nord-Dakota, og i 1916 prøvde Johan seg som farmer i Montana. Men avlingene slo feil, og i 1922 flyttet de. Under flyttinga døde Signe/Sigrun, og to år senere ble også Johan sjuk og døde. De etterlot seg dattera Evelyn (f. 1909) og sønnene Julius Leonard (f. 1912) og Sigvardt Alfred (f. 1913) Etter ei tid på barnehjem endte Julius i California og tok arbeid som sjømann og bygningsarbeider. Her må han ha kommet i kontakt med radikale arbeidsmiljøer, blitt medlem i USAs kommunistiske parti og fått for seg at han skulle reise til Spania for å kjempe på republikansk side i borgerkrigen. Han vervet seg til The Abraham Lincoln Brigade, var framme i Spania i mai 1938 og falt i slaget ved Ebro 23. september sammen år. Mange steder er navnet hans amerikanisert til «Jack Egan» og det spansk-klingende Julio ser også ut til å ha vært brukt.

Biografi

K-Eggen, Julio Jack Leonard

(Egan, Jack; Eggen, Julius Leonard); Født 21. januar 1912, Norge; Til USA 3. september 1912; norsk amerikansk; Far John Juliussen (1885-?), mor Signe Eggen (1891-?)

4 år US Navy; Sjømann og bygningsarbeider; CP, fjernet fra Sailors Union of the Pacific; Mottatt passnummer 32923 (San Francisco-serien, 31. desember 1937 som oppførte adressen hans som 714 Coronado Street, Los Angeles, California, og San Francisco, California; Seilte på Britannic, ankom Havere, Frankrike 21. mai 1938; Ankom Spania via Massat 27. mai 1938; Tjent med XV BDE, Lincoln-Washington BN, Co. 5; Rank Soldado; Drept i aksjon på ettermiddagen 23. september 1938 på Hill 287 mens han kommanderte en maskingeværgruppe i Company 5 av Lincolns.

Kilde: [Abraham Lincoln Brigade-arkiv](#)

Julius Jack Eggen ble født i Norge, 1912. Han og familien emigrerte til USA i september 1912. Han tjenestegjorde i den amerikanske marinen i 4 år. Han jobbet som sjømann og bygningsarbeider i CA. Han var medlem av CPUSA. Han ankom Spania for å bekjempe fascismen 27. mai 1938.

Julius tjenestegjorde i Abraham Lincoln Brigade til han ble KIA 23. september 1938.

Slektsgranskning - hvilke regler gjelder

hentet fra datatilsynet.no

Nylig oppdaterte Datatilsynet sine retningslinjer for slektsforskning. Slektsgranskning er en svært populær hobby i Norge, men det er viktig at du setter deg inn i hvilke regler som gjelder for behandling av personopplysninger før du går i gang.

Som hovedregel gjelder personvernregelverket for all behandling av personopplysninger, også når man behandler personopplysninger til slektsgranskning. Det innebærer at du blant annet må følge reglene om [formål](#), [behandlingsgrunnlag](#) og [informasjon](#). Det finnes imidlertid flere unntak som kan gjelde.

I denne artikkelen vil vi gå gjennom noen av de oftest stilte spørsmålene vi får om behandling av personopplysninger knyttet til slektsgranskning. Vi kommer også inn på behandlingsgrunnlag, samtykke og interesseavveining til slutt i artikkelen.

Er det forskjell på om personene er levende eller døde?

Personvernregelverket i Norge gjelder ikke for døde personer. Det betyr at du kan behandle og publisere personopplysninger om døde personer, dersom disse opplysningene ikke sier noe om personer som lever i dag. Hvis personopplysningene om den avdøde for eksempel også sier noe om gjenvlevende slaktninger,

Eksempel

En avdød hadde en arvelig sykdom. Dette vil også kunne si noe om de gjenvlevende slektingenes helse, og vil i så fall være en personopplysning om de gjenvlevende. Da vil personvernregelverket gjelde for behandling av denne informasjonene.

gjelder personvernregelverket likevel for dette.

Kan jeg drive med slektsgranskning til egen bruk?

Dersom du som privatperson driver med slektsforskning til rent privat bruk og du ikke skal dele opplysningene med andre enn for eksempel nær familie, gjelder heller ikke personvernregelverket. Dette er fordi det er

gjort unntak fra personvernregelverket for behandling av personopplysninger som utføres av en fysisk person som ledd i rent personlige eller familiemessige aktiviteter (art 2 nr 2 bokstav c)

Merk at dersom du bestemmer deg for å dele opplysningene med flere, for eksempel gjennom publisering på nett, gjelder ikke unntaket lenger

Eksempel

Per er interessert i historien til familien sin, og utarbeider et hefte med oversikt over de ulike grenene i familien fra sine besteforeldre og nedover. Her kan man lese om når og hvor de forskjellige er født, og hvilken relasjon de har til hverandre.

Dette heftet deler Per ut til sine barn slik at de kan lære mer om familiens historie. Heftet deles ikke med andre. Pers behandling er en rent personlig og familiemessig aktivitet, og personvernregelverket gjelder derfor ikke.

og du må forholde deg til bestemmelsene i personvernregelverket.

Kan jeg publisere slektsgranskningen på nett?

Dersom du ønsker å publisere slektsgranskning på en nettside hvor det er åpent for et større publikum, vil det ikke lenger falle inn under unntaket for rent personlige og familiemessige formål som nevnt over.

Det betyr at personvernregelverket som utgangspunkt gjelder. Du må da blant annet ha et behandlingsgrunnlag (rettslig grunnlag). De to mest aktuelle behandlingsgrunnlagene er samtykke og interesseavveining. Du må selv vurdere hvilket behandlingsgrunnlag som passer i ditt tilfelle. Les mer om samtykke og interesseavveining lenger nede i artikkelen.

Kan jeg gi ut slektsgranskningen i en bok eller lignende?

Behandling av personopplysninger som skjer i forbindelse med litterære ytringer, kan være unntatt deler av personvernregelverket dersom det er nødvendig for å utøve [retten til ytrings- og informasjonsfrihet](#).

Det betyr at du må gjøre en avveining mellom retten til personvern på den ene siden, og retten til ytringsfrihet og informasjonsfrihet på den andre. I denne vurderingen er det flere momenter som skal legges vekt på:

1. Samfunnets interesse i behandlingen eller ytringer den leder frem til.
2. Atferdsnormer, etiske retningslinjer, selv dømmingsordninger eller lignende som skal ivareta personvernet.
3. Negative konsekvenser bestemmer i personvernforordningen eller personopplysningslover kan få for utøvelsen av ytrings- og informasjonsfriheten.
4. Konsekvensene for den registrerte, og om den registrerte har et særskilt behov for vern.

[Les mer om reglene og vurderingene når det gjelder ytrings- og informasjonsfrihet i redigerte medier.](#)

Husk at det ikke er noen automatikk i at unntaket gjelder bare fordi noen publiserer i bokform eller lignende, men at det må gjøres en konkret vurdering i hvert tilfelle, og for hver (type) personopplysning. Dette gjelder uavhengig av om utgivelsen skjer fysisk eller på internett. Dersom boken gis ut under et forlag, vil utgivelsen imidlertid som hovedregel være unntatt fra personvernregelverket.

Dersom du kommer til at det er unntak fra personvernregelverket av hensyn til ytrings- og informasjonsfriheten, må det vurderes hvilke bestemmelser det er nødvendig å gjøre unntak fra.

I tillegg er det visse bestemmelser som vil gjelde uansett, slik som reglene om:

- [Behandlingsansvar og databehandler](#),
- [Plikten til å ha en databehandleravtale](#),
- [Plikten til å ha informasjonssikkerhet og internkontroll](#), og
- [Atferdsnormer/bransjenormer](#) og sertifiseringer.

Det vil i noen tilfeller være nødvendig å ha et rettslig grunnlag for behandlingen av personopplysninger selv om formålet med utgivelsen er litterært. Vær imidlertid oppmerksom på at samtykke som behandlingsgrunnlag sjeldent vil være aktuelt for bøker, fordi et samtykke skal være mulig å trekke tilbake like lett som et ble gitt.

Nærmere om samtykke og interesse-avveining.

Dersom personopplysningene som blir behandlet i forbindelse med slektsgranskningen gjelder levende personer, og ellers ikke faller inn under noen av unntakene listet opp over, må personvernregelverket følges. Et sentralt krav der er altså at du må ha et behandlingsgrunnlag for å behandle opplysningene.

Samtykke

Du kan behandle personopplysninger om andre dersom du har innhentet et gyldig samtykke fra personen eller personene det gjelder. For at et samtykke skal være lovlig, må det være frivillig, spesifikt, informert, utvetydig, gitt gjennom en aktiv handling, dokumenterbart og mulig å trekke tilbake like lett som det ble gitt.

[Les mer om samtykke](#)

Fortsetter neste side

I forbindelse med slektsgranskning, er det særlig viktig å tenke på at samtykket skal kunne trekkes tilbake like enkelt som det ble gitt. Det innebærer at dersom samtykket ikke kan trekkes tilbake, for eksempel av tekniske årsaker, er ikke samtykket gyldig. Dette kan være tilfellet dersom opplysningene skal publiseres i bokform eller trykkes fysisk på andre måter, fordi det blir praktisk utfordrende å legge til rette for at samtykket kan trekkes tilbake. I slike tilfeller må behandlingen baseres på et annet rettslig grunnlag.

Merk også at det alltid må innhentes samtykke dersom du behandler såkalte særlige kategorier personopplysninger. Det betyr at opplysninger om nålevendes rasemessige eller etniske opprinnelse, politiske oppfatning, religion, filosofiske overbevisning eller fagforeningsmedlemskap, helseopplysninger og opplysninger om en fysisk persons seksuelle forhold eller seksuelle orientering som hovedregel ikke kan behandles uten samtykke.

[Les mer om særlige kategorier personopplysninger.](#)

Interesseavveining

Dersom samtykke ikke er aktuelt, kan behandlingen baseres på en såkalt interesseavveining. Det vil si at behandlingen er nødvendig for å ivareta en berettiget interesse som veier tyngre enn hensynet til den enkeltes personvern.

Dersom du skal basere behandlingen av slektsopplysninger på en interesseavveining, må du veie formålet (altså interessen) med behandlingen av de aktuelle opplysningene, opp mot hvor stort inngrep dette utgjør i den enkeltes personvern. Du må i så fall vurdere blant annet:

- **Hva er formålet med å behandle disse opplysningene og hvor viktig er dette formålet?**
- **Har behandlingen offentlig interesse eller ivaretar den ideelle interesser som kommer flere til gode?**
- **Kan formålet oppnås på en mindre inngripende måte?**
I så fall skal den minst inngripende måten velges. Dersom formålet med behandlingen for eksempel er å gi slekten et bedre bilde av historien sin, vil det

neppe være nødvendig å publisere slektsopplysningene åpent for alle. I et slikt tilfelle vil du sannsynligvis kunne oppnå formålet ved å dele personopplysningene direkte med de aktuelle mottakerne i slekten, og i så fall vil åpen publisering på nett ikke være tillatt.

Hva slags personopplysninger er det snakk om?

Dersom det bare dreier seg om navn og fødselsår, vil dette ofte være langt mindre inngripende å behandle, enn om du også skal behandle opplysninger om for eksempel adopsjoner, skilsmisses eller familiekonflikter.

Hvor stor krets av personer vil få tilgang til personopplysningene?

Det er langt mindre inngripende å dele med en begrenset krets av personer, enn å dele noe åpent for alle.

Kan behandling av personopplysningene medføre negative konsekvenser for personene, for eksempel diskriminering eller ærekrenkelse?

Hva syns de berørte selv?

Personer kan ha ulik opplevelse av hva som føles krenkende, og ulike behov for å verne om sitt privatliv. Dette kan ha betydning når det skal vurderes hvor stort inngrep behandlingen utgjør i den enkeltes rett til personvern.

Behandles det personopplysninger om mindreårige?

Barns personopplysninger er gitt et særlig sterkt vern i personvernregelverket, noe som betyr at man skal ta ekstra hensyn til barns rett til personvern i interesseavveiningen.

Disse punktene er ikke en fullstendig liste, men eksempler på momenter som kan være relevante i når du skal gjøre en interesseavveining.

[Les mer om interesseavveining.](#)

HUSK!

- Å krenke privatlivets fred gjennom en ytring, kan i visse tilfeller føre til erstatningsansvar (skadeerstatningsloven §3-6) eller straff (straffeloven §267)
- I åndsverkloven finner du regler om bruk av bilder. Det er viktig å sette seg inn i disse reglene før du publiserer bilder av andre mennesker, både avdøde og levende.
- Opplysninger om nålevendes rasemessige eller etniske opprinnelse, politiske oppfatninger, religion, filosofiske overbevisning eller fagforeningsmedlemskap, helseopplysninger og opplysninger om en fysisk persons seksuelle forhold eller seksuelle orientering kan som hovedregel ikke behandles uten samtykke.
- Selv om personopplysningene du ønsker å behandle har vært publisert et annet sted tidligere, for eksempel i en slektsbok, betyr ikke det at du har rett til å behandle dem videre. Du må selv sørge for å ha et behandlingsgrunnlag for det formålet du ønsker å behandle personopplysningene til.

Artikkelen ble første gang publisert 28.12.2011 og endret 23.11.2023 og er gjengitt med tillatelse av Datatilsynet

HVA VAR FAREDAGER

Faredager, eller flyttedager, var lov regulert til 14. april og 14. oktober. For tjenestefolk, hus-
hjelper, drenger og stallkarer på landet og i byen, var denne datoen det lovfestede utløpet for
leie- eller tjenestekontrakter. 14. april var også vanlig flyttedag for leilendinger og husmenn
som skulle forlate sine bruk og plasser. Begge dager ble brukt til jobbmarked på torvet i bue-
ne. Her møttes de som trengte ny jobb og de som ville ha ny «taus», hushjelp, dreng eller
«innejente».

Da buene for alvor vokste seg store opp mot 1900 var tjenestejente største yrkesgruppe for
kvinner både i bygd og by. I 1900 var det 105.000 tjenestejenter i Norge. Det vil si nesten 40%
av alt lønnet kvinnearbeid. De fleste tjenestejentene var ugifte. Å tjene i andres hjem var gjer-
ne en kortvarig karriere i påvente av noe bedre.

Tjenestejentene var underlagt Tyendeloven og hadde særdeles få rettigheter. Det var 3 måne-
ders gjensidig oppsigelsestid frem til de to fastsatte fare/flyttedagene i april og oktober, men
det var en enkel sak for en arbeidsgiver å bli kvitt ei tjenestejente på dagen. Det kunne være
nok å beskyldte henne for «natteløberi»

Å søke huspost skjedde på mange måter. Helst ble det formidlet gjennom slekt og kjente, men
det fantes festekontorer som formidlet arbeidskraft og arbeidsplasser.

Kilde: lokalhistoriewiki.no

MØTEKALENDER

TRYSIL

Trysil Folkebibliotek kl 11:00

6. mars
3. april
8. mai
5. juni

LØTEN

Løten Folkebibliotek kl 18:00

21. mars
18. april
16. mai
20. juni

RINGSAKER

Garveriet, Storgata 119, Kl 18:00
(Ringsaker historielags lokaler)

20. mars
17. april
15. mai
19. juni

SLEKTSBOKGRUPPA

Grindalsvegen 14, Elverum kl 18:00

6. mars
3. april
8. mai
5. juni

SOLØR

For tiden ingen aktivitet

Vi har ferie i juli og august

Andre aktiviteter

ÅRSMØTE

Lørdag 16. mars kl 11:00
i Grindalsvegen 14, Elverum

Etter årsmøte fortsetter vi med:

Slektshjelp

Det vil bli servert kaffe og nystekte vafler mens du kan høre på miniforedragene eller mens du får litt hjelp underveis.

Miniforedragene vil gi deg tips om bruk av søketegn i Digitalarkivet, søk i Gravminner og litt om DNA.

Vi hjelper deg med å søke etter dine aner som du ikke har funnet fram til.

Felles for oss alle er ønske om å dele erfaringer vi har gjort oss gjennom slektsforskningen vår.

Tips - finn fram alle opplysninger du har om de personene du ønsker vi skal hjelpe deg å søke etter. Da har du større sjanse på at vi klarer å hjelpe deg.

Her finner jeg sakspapirene til årsmøtet!

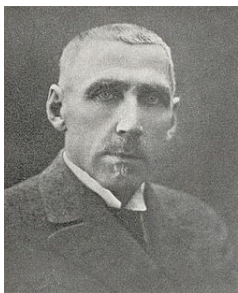
Slik blir du med digitalt hvis du ikke kan møte fysisk

- Trykk på lenken for å [delta på årsmøte til Slekt og Data Hedmark](#)
- Har du ikke benyttet Teams tidligere har vi utarbeidet en [veiledning om hvordan du kobler deg til Teams møte](#).

Logg deg gjerne på i god tid før møtet.

Velkommen!

**EVENTUELLE ENDRINGER OG ANNEN INFORMASJON
OM MØTENE VÅRE FINNER DU PÅ VÅR
[HJEMMESIDEN](#)**

EN HEDMARKING

Simon Sjølie

Født 28. september 1865 i Rendalen

Død 08. desember 1938 på Koppang

Simon Sjølie var gårdbruker og skogseier på gården Nedre Sjølie sørøst i Rendalen, og ordfører i Ytre Rendal i perioden 1893-1894. Han var venstremann, og satt i styret for amtsvenstreforeningen omkring 1903-1906.

Han var utdannet forstmann fra Skogsinstituttet i Stockholm 1887. Han var faglig nysgjerrig, og skal ha vært en av de første i Hedmark til å drive med flathogst. Han forsøkte også andre nye driftsmetoder. Han var den første formannen i Østerdalens Skoveierforening og skrev fagartikler i Årbok for Norsk forstforening og i Tidsskrift for skogbruk. Han var også styreformann i Østerdalens jeger- og fiskerforening i ett år.

Han giftet seg med Anna Johnsdatter fra Romedal, men paret ble skilt et sted mellom 1910 og 1920.

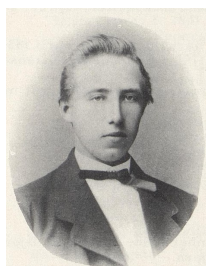
I folketellingen for 1910 står han oppført som godseier.

Han overtok gården Nordre Sjølie med dens store skogeiendommer etter faren i 1891, og overlot jord-delen av den til datteren Aasta i 1927.

Han måtte selge skogen til staten i 1932 som følge av en blanding av forsømt skogdrift, ubetalt skatt og en salgskontrakt som ble annullert av kjøperne etter en uklar konsesjonsbehandling. Han ble i 1933 innvilget en årlig godtgjørelse på 5000 kr året for de tap han hadde lidd i saken og for odelsfraskrivelse.

Datteren Aasta Sjølie Onstad (1905-1985) kjøpte tilbake gården fra staten i 1935. Hun var i sitt andre ekteskap, fra 1936, gift med skipsreder Haakon Sverre Onstad (1901-1980), bror av Niels Onstad.

Simon Sjølie var som ung» ofte sykkelig», og oppholdt seg tidvis i Tyskland for helsas skyld., men også i voksen alder dro han til Tyskland. Både i 1925 og 1929 finner vi han på passasjerlistene med reisemål Hamburg.

Simen Sjølie og hustru Anne som nygifte

Kilder:

Østerdalen - Årbok 1975

Wikipedia

Passasjerlister - Ancestry

Bildet øverst er hentet fra Wikipedia

De to andre, og det på forsiden er hentet fra Østerdalen-Årbok

Flere historiske aviser fra Sverige er nå tilgjengelige på nett.

Første gang publisert av Slegt1.no

I utgangspunktet har svenske aviser et opphavsrettslig vern på 115 år, nå har denne sperrefristen blitt redusert samtidig som Kungliga bibliotek har lansert et modernisert grensesnitt og mer effektiv søkefunksjonalitet.

Tidligere var alle aviser eldre enn 115 år sperret for allmenn tilgang, nå reduseres sperrefristen til 100 år. Det betyr at alle aviser som er publisert i 1923 eller tidligere i Sverige nå er tilgjengelige via <http://tidningar.kb.se/> og ikke minst søkbare i fulltekst.

Tidningar.kb.se er en digital tjeneste fra Kungliga Bibliotek i Sverige som tilbyr tilgang til historiske og moderne aviser. Som ved det norske Nasjonalbiblioteket er også denne tjenesten utformet for å gi forskere, studenter og generelt interesserte enkel tilgang til et bredt utvalg av avisarkiver for å fremme forskning og læring.

Det nye grensesnittet er en spesielt god nyhet for alle som bruker mobil eller nettbrett, da opplevelsen av tjenesten skal være like bra på alle plattformer.

Den svenske avistjenesten inneholder aviser nesten 400 år tilbake i tid, men er på ingen måte komplett. Rundt 38 millioner avissider av rundt 160 millioner mulige er i dag digitalisert på tjenesten. Mens det norske Nasjonalbiblioteket har nye aviser digitalisert og tilgjengelig på få dager, tar det rundt 4 måneder fra en ny avis kommer ut til den finnes digitalisert i den svenske avistjenesten. For både den norske og svenske tjenesten er det uansett kun eldre aviser som er gratis tilgjengelig hjemmefra for allmennheten.

Dette er ikke første gang aviser nyere enn 115 år har blitt gjort tilgjengelig i den svenske avistjenesten. I forbindelse med utbruddet av Covid-19, også kjent som korona-viruset, inngikk det Kungliga bibliotek en avtale med Bonus Copyright Access. Den gang gjorde imidlertid avtalen det kun mulig for full tilgang for svenske IP-adresser til svenske historiske aviser nyere enn 1904.

Fredede byggverk og kulturminner i Hedmark

Foto: Øyvind Holmstad

Husmannsplassen Prøysen

Bygget på 1800-tallet

Fredet 30. november 2018

Om kulturminnet

Husmannsplassen Prøysen ligger øverst i ei nordvendt li langs Prestvegen vest for Rudshøgda. Plassen består av et laftet bolighus som antagelig er oppført tidlig på 1800-tallet, gjøs i bindingsverk, tømmer løe og i tillegg et lite bolighus kalt Heggeli. Huset er et ferdighus fra Moelven som ble oppført i 1955. Mellom husene er det hage med prydplanter, nyttevekster og frukttrær. Utenfor skigarden er det jordbruksarealer som ble brukt til blant annet dyrking av poteter. Potetene var en livsnødvendig del av husholdet på husmannsplassene.

Husmannsplassen Prøysen er representativ for husmannsplasser fra begynnelsen av 1900-tallet da Alf Prøysen som ble født i 1914, vokste opp her med foreldrene Julie og Olaf og to eldre søstre. Husmannskontrakten var avviklet i 1938 og omgjort til en leiekontrakt.

Prøysenstua en vakker sommerdag.

Foto: Ingrid Melgård/
Riksantikvaren

Prøysenstua ble fradelt gården Hjelmstad i 1955, og samme år ble Prøysenstua, tomt og hage kjøpt av Alf Prøysen. Prøysen bygde kårstua «Heggeli» for foreldrene, mens nevøen Rolf Hagen flyttet inn i stuebygningen, som han etter hvert kjøpte. I disse årene ble stua lettere modernisert. Kommunen kjøpte eiendommen i 1985 og foreningen «Prøysens

venner» tilbakeførte huset og tunet ved hjelp av håndverkere som hadde gjennomført moderniseringen og tidligere eier. Fjøs og løe ble gjenreist og husmannsplassen var komplett til Alf Prøysens 75-års jubileum i 1989.

Formålet med fredningen

Bygninger og område rundt husmannsplassen er fredet etter kulturminnelovens §15.

Formålet med fredningen er å sikre husmannsplassen Prøysen som dikteren Alf Prøysens barndomshjem. En ønsker å sikre minnet om og referansene til Alf Prøysens bakgrunn og barndom, til hans foreldre som de siste husmannsfolkene på stedet, og til det miljøet som beskrives i Alf Prøysens diktning.

Fredningen skal ivareta husmannsplassen Prøysen som representant for en husmannsplass slik den fremsto på første halvdel av 1900-tallet.

Fredningen skal sikre opprinnelige og tilbakeførte elementer og senere tilføyelser som har en verdi, for å vise en historisk utvikling i tida rundt avviklingen av husmannsvesenet.

Prøysenstua fotografert i 2013
av Hans P. Hosar

Omfanget av fredningen

Etter §15 i Kulturminneloven fredes:

Husmannsstua «Prøysenstua», fjøset, løa, og bolig/anneks «Heggeli», i tillegg til tun og hage. Fredningen omfatter bygningenes eksteriør og interiør med hovedelementer som planløsning, materialbruk og overflatebehandling.

Vinduer, dører, gerikter, listverk, ildsteder og

fast inventar, som ovner og skap inngår også i fredningen. I tillegg er bås-skiller og do-benk i fjøs mv. fredet. Større løst inventar i husmannsstua er fredet. Fredningen av tunet og hagen omfatter arealet innenfor skigarden.

Etter §19 i Kulturminneloven er området rundt husmannsplassen fredet som blant annet omfatter deler av Prestvegen og Prøysen-steinen sør for Prøysenstua.

Kilde: Riksantikvaren.no

Historie

Prøysenstua er den tidligere husmannsplassen Prøysen til gården Hjelmstad, ved Præstvegen i Ringsaker. Den er kjent som et kunstnerhjem ettersom forfatteren og visekunstneren Alf Prøysen (1914-1970) ble født og vokste opp her i årene 1914-1939.

Huset har en historie tilbake til 1860-årene, og tilhørte gården inntil Alf Prøysen kjøpte den i 1955 som foreldrenes bosted. Han solgte det til nevøen Rolf Hagen samme år, og dennes familie bodde i huset inntil det i 1985 ble overtatt av Ringsaker kommune. Huset var i det meste av denne perioden tilgjengelig for besøkende. Etter at Prøysenhuset åpnet i 1997, har ansvaret for plassen blitt overført dit. Den er restaurert i de senere år, fjøs og låve er tilbakeført slik de var i Alp Prøysens barndom på 1920-tallet. Huset og omgivelsene er skildret i en lang rekke av Prøysens «lørdagsstubber» og viser, og i erindringsboka «Det var da det og ikke nå»

Det nye Prøysenhuset som åpnet i 2014, står like ved Prøysenstua. På Rudshøgda, der det gamle Prøysenhuset lå i nærheten av butikkene, er det en park med Sivert Donalis statue av Prøysen.

Interiør. Foto: [Prøysenhuset](#)

Kilde: Wikipedia.org

INFORMASJON FRA LAGET

Hvor finner jeg brukernavn og passord.

Har du glemt hva ditt brukernavn og passord er?

Klikk på Logg inn så kan du selv lage nytt pass ord. Husk at ditt brukernavn er ditt mobilnummer!

Du finner mer info på innloggingssiden.

Adresse-endring.

Får du ikke medlemsbladet Slekt og Data selv om medlemskapet er i orden?

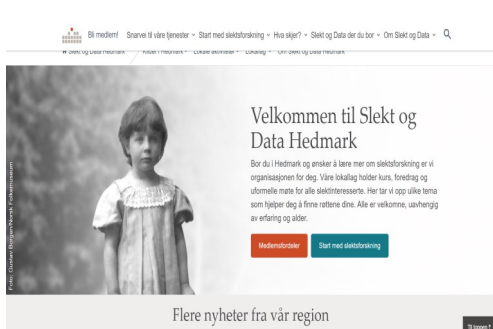
Kanskje du har flyttet? For å endre postadresse logger du deg på med brukernavn og passord på forsiden til Slekt og Data og klikk så på Min side og gjør de endringer som trengs.

E-postmelding

Vi sender e-post med varsel om møter, kurs og andre aktivitetstilbud til medlemmene.

Til dette trenger vi e-postadressen din. Har du endret din e-post adresse så gå til «Min side» som beskrevet over og oppdater den der. .

All fakturering blir også sendt via e-post så det er viktig å ha din riktige epostadresse!

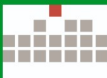

Nettsiden vår

Har du vært inne på nettsiden vår?

Der ligger det mye informasjon! <https://slektogdata.no/he>

På førstesiden blir det lagt ut nyheter, du finner aktiviteter, alle utgaver av SlektsNytt (krever innlogging), informasjon om prosjekter og mye annet.

SLEKT OG DATA HEDMARK

STØTT OSS MED DIN GRASROTANDEL!

Grasrotandelen gir deg som spiller hos Norsk Tipping mulighet til å bestemme hvem som skal motta noe av overskuddet til Norsk Tipping. Hver gang du spiller går inntil 7 prosent av din spillerinnsats til den grasrotmottakeren du velger - uten at det går utover din innsats, premie eller vinnerjanse. Vi oppfordrer deg til å støtte oss i SLEKT OG DATA HEDMARK.

Bli Grasrotgiver i dag! Du kan bli grasrotgiver i alle Norsk Tippings kanaler eller ved å sende SMS «Grasrotandelen 998268605» til 60000

Tipper du?

Hvordan kan jeg bli grasrotgiver?

Du må være kunde hos Norsk Tipping for å bli grasrotgiver. Du kan tilknytte deg en grasrotmottaker hos en av våre kommisjonærer eller logge deg inn på nettsiden vår.

Hva er grasrotandelen?

Grasrotandelen er en ordning som gjør det mulig for spillere hos Norsk Tipping å gi 5 prosent av spill innsatsen direkte til et lag eller en forening.

Som grasrotgiver gir jeg 5%, hva menes med dette?

Du kan velge hvilket lag eller forening som får 5 prosent* av din spillerinnsats, det vil si dersom du spiller Lotto for 100 kroner, går 5 kroner til din grasrot-mottaker. Les mer her: <https://www.norsk-tipping.no/grasrotandelen>

STYRET 2023-2024

Heidi Ringsrød
Leder
leder@he.slektogdata.no

Marianne Kristiansen
Sekretær

Svein Erik Langseth
Kasserer

Marit Bue
Styremedlem

Jon Kristian Norbeck
Styremedlem

LOKALE GRUPPER I SLEKT OG DATA HEDMARK

Trysil

trysil@he.slektogdata.no

Ringsaker

ringsaker@he.slektogdata.no

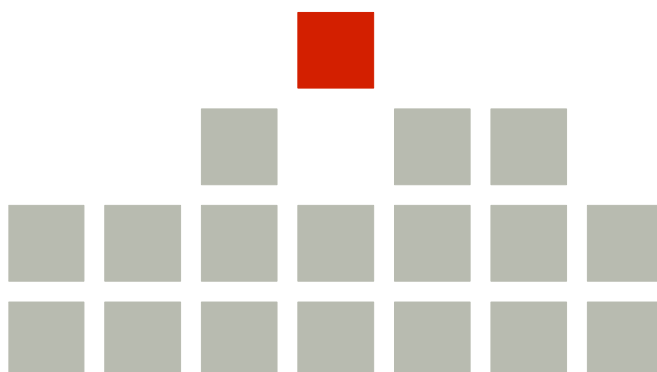
Løten

loten@he.slektogdata.no

Solør

leder@he.slektogdata.no

Organisasjonsnr : 998 268 605

Vi gjør slektsforskning enklere

Maria Johannesdatter (1852 - 1916)

Maria bodde hele sitt liv på Nes i Hedmark. Siste bosted var Mengsholeie. Hun giftet seg i 1876 med Mathias Andersen og sammen fikk de 7 barn.

Maria Johannesdatter er min tippoldemor.

Red

Send gjerne inn et bilde jeg kan publisere her på baksiden av bladet .

Sendes til red@he.slektogdata.no